

Uchwała Nr 3
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 15 grudnia 2022 roku

w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 124 ust. 4 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje zmiany w części dotyczącej interwencji I 4.2 Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, będących bezpośrednią konsekwencją procedury dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Ryszard Bartosik
Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla
Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 3 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z 15 grudnia 2022 r.

1. Rodzaj zmiany:

Doprecyzowanie wymogów praktyki Zróżnicowana struktura upraw w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi.

Proponowana zmiana PS WPR 2023-2027

Dotyczy: I 4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji - opis zobowiązań w ramach ekoschematu

Wymagania w ramach interwencji

Zróżnicowana struktura upraw

Uprawa co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych w gospodarstwie, przy czym:

- 1) udział głównej uprawy w strukturze zasiewów nie przekracza 65% i udział „trzeciej lub, w przypadku większej liczby upraw, łącznie trzeciej i kolejnych upraw” nie może być mniejszy niż 10%,
- 2) co najmniej 20% w strukturze zasiewów stanowią: uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. bobowate) oraz
- 3) udział zbóż w strukturze zasiewów nie przekracza 65%, oraz
- 4) udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (m.in.: okopowe) nie przekracza 30%.

Za odrębną uprawę uznaje się uprawę zgodnie z definicją określoną w ramach normy GAEC 7.

1. Uzasadnienie proponowanej zmiany:

Wymóg w ramach praktyki Zróżnicowana struktura upraw, który zobowiązuje do prowadzenia co najmniej 3 różnych upraw, ma m. in. przyczyniać się do ograniczania monokultur na gruntach ornych. Biorąc pod uwagę powyższe należy zauważyć, że w gospodarstwach w strukturze zasiewów mogą występować więcej niż 3 uprawy. W związku z tym, ograniczenie dotyczące procentowego udziału trzeciej uprawy powinno być stosowane nie tylko do trzeciej uprawy, ale odpowiednio do trzeciej i pozostałych upraw, o ile takie występują. Takie doprecyzowanie nie tylko nie sprzeciwia się realizacji celu praktyki, ale go wzmacnia, ponieważ uwzględnia większe zróżnicowanie upraw w gospodarstwie i przez to przyczynia się do ograniczania monokultur na gruntach ornych.

Ponadto, mając na uwadze cel praktyki w Planie Strategicznym WPR wprowadzono, także wymóg ograniczenia udziału łącznie zbóż i rzepaku w strukturze zasiewów do 65%, co również miało przyczynić się do ograniczania monokultur. Niemniej jednak, zgodnie z opiniami ekspertów w zakresie dobrych praktyk rolniczych, rzepak w obecnych warunkach praktyki rolniczej jest rośliną mającą dodatni wpływ (ze względu na stosowaną przez rolników praktykę mieszania z glebą bądź przyorywania słomy) na bilans materii organicznej w glebie i nie można traktować go na równi ze zbożami. Należy zauważyć, że w przypadku uprawy rzepaku, gdzie słoma jest pozostawiana na polu (co nie jest regułą w przypadku zbóż) – co wpływa to pozytywnie na poziom materii organicznej w glebie. Po zbiorze rzepaku ozimego na polu pozostaje 5-9 t słomy na 1 ha. Zasadniczo jest ona rozdrabniana podczas zbioru i mieszana z glebą. Słoma pozyskiwana z rzepaku jest bogatsza w składniki pokarmowe w porównaniu ze słomą zbóż.

Przeciętna zawartość makroelementów w słomie roślin uprawnych

Roślina uprawna	Zawartość suchej masy (%)				
	azot (N)	fosfor (P)	potas (K)	wapń (Ca)	magnez (Mg)
Pszenica ozima	0,67	0,11	1,06	0,28	0,09
Pszenica jara	0,73	0,12	1,11	0,28	0,09
Żyto	0,60	0,11	1,01	0,24	0,08
Pszenżyto ozime	0,59	0,11	1,05	0,24	0,08
Jęczmień ozimy	0,86	0,14	1,26	0,41	0,10
Jęczmień jary	0,80	0,12	1,23	0,40	0,10
Owies	0,76	0,16	1,89	0,35	0,11
Kukurydza	1,19	0,20	1,87	0,40	0,28
Gryka	1,06	0,29	1,92	0,90	0,28
Rzepak ozimy	0,70	0,13	1,73	1,61	0,13
Bobik	1,02	0,14	1,41	0,98	0,12
Groch	1,56	0,14	1,51	1,78	0,16
Łubin	1,20	0,15	1,54	1,07	0,13

Źródło: Harasim, 2011 (17)

Słoma rzepakowa charakteryzuje się wysoką zawartością składników pokarmowych, zwłaszcza potasu i wapnia. W 5 tonach słomy rzepaku znajduje się ok. 35 kg azotu, 15 kg fosforu (P₂O₅), 104 kg potasu (K₂O), 112 kg wapnia (CaO), 11 kg magnezu (MgO) oraz mikroelementy^[1].

Słoma rzepakowa charakteryzuje się również szerokim stosunkiem węgla do azotu (C:N), który osiąga wartość 84:1. Dla porównania stosunek C:N w dojrzałym oborniku wynosi 15-20:1. Dlatego panuje powszechne przekonanie, że łatwo dostępne w słomie związki organiczne stymulują rozwój drobnoustrojów glebowych, które dla swojego rozwoju wykorzystują azot znajdujący się w glebie i wprowadzany w nawozach mineralnych.

Ponadto, rzepak w płodozmianie zwykle nie przekracza 25% - gdyż uprawa ta nie toleruje następstwa po sobie – dlatego konieczne dla prawidłowej agrotechniki jest zachowanie przynajmniej 4 lat odstępu.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż rozbudowany system korzeniowy rzepaku, który po pozostawieniu i po rozłożeniu w glebie pozostawia strukturę, która w porównaniu z innymi uprawami, w tym zbożami, pozytywniej wpływa na zasobność materii organicznej.

Mając na uwadze powyższe, tzn. fakt, że, słoma rzepaczana jest pozostawiana na polu (jest mieszana z glebą lub przyorywana) oraz jej znaczenie dla glebowej materii organicznej, należy podkreślić, że uprawa rzepaku ma pozytywny wpływ na poziom materii organicznej w glebie i w związku z tym rzepak nie powinien być przyporządkowany do tej samej grupy co zboża.

Wprowadzono również zmianę techniczną dotyczącą stosowanego skrótu GAEC w przypadku norm, która ma na celu ujednolicenie pojęć.

2. Przepis zgodnie, z którym będzie dokonana zmiana:

Art. 119 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa

^[1] Pikuła, IUNG (2015)

członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

2. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PS WPR 2023-2027:

15 grudnia 2022 r.

3. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

Wprowadzona zmiana uwzględnia większe zróżnicowanie upraw w gospodarstwie, co wzmacnia cel praktyki w zakresie ograniczenia monokultur na gruntach ornych, jak również uwzględnia różnice wpływu na zawartość glebowej materii organicznej przy uprawie zbóż i rzepaku.

4. Wpływ zmiany na cele i wskaźniki:

-

5. Wpływ na plan finansowy PS WPR:

-